

दिव्यांग व्यक्ती हक्क अधिनियम, २०१६ नुसार
कृषि विभागाच्या अधिपत्याखालील महाराष्ट्र
राज्य बियाणे महामंडळ, अकोला यांचे
आस्थापनेवरील गट-अ ते गट-ड संवर्गातील
पदे दिव्यांगासाठी सुनिश्चित करणेबाबत.

महाराष्ट्र शासन
कृषि, पशुसंवर्धन दुग्धव्यवसाय विकास व मत्स्यव्यवसाय विभाग,
शासन निर्णय क्रमांक:- संकीर्ण १६२१/प्र.क्र. २२/१७ अ (२)
हुतात्मा राजगुरु चौक, मादाम कामा मार्ग,
मंत्रालय, मुंबई -४०० ०३२
दिनांक :- १८ फेब्रुवारी, २०२१

वाचा :- १) दिव्यांग व्यक्ती हक्क अधिनियम, २०१६

- २) केंद्र शासनाच्या सामाजिक न्याय व अधिकारीता मंत्रालय, नवी दिल्ली यांची दि.०४.०१.२०२१ ची अधिसूचना
- ३) सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग शासन परिपत्रक क्र.दिव्यांग-२०१९/प्र.क्र.२५१/दि.क.२, दि.१२.११.२०२०
- ४) सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग शासन निर्णय क्र. दिव्यांग-२०१९/प्र.क्र.२५१/दि.क्र.२, दि.०२.०२.२०२१.

प्रस्तावना:-

दिव्यांग व्यक्ती हक्क अधिनियम, २०१६ मधील कलम ३३ नुसार दिव्यांगासाठी शासन सेवेतील पदांची पदसुनिश्चिती करणे आवश्यक आहे. यासाठी केंद्र शासनाने दि.०४.०१.२०२१ च्या अधिसूचनेन्वये दिव्यांगासाठी सुनिश्चित केलेल्या पदांची यादी करून सदर यादी केंद्र शासनाच्या www.disabilityaffairs.gov.in या संकेतस्थळावर policy/Act/Rules-Notification येथे List of Post identification suitable for Persons with Benchmark Disability Notified on ०४.०१.२०२१ या शिर्षाखाली प्रसिद्ध केली आहे. सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभागाने दि.०२.०२.२०२१ च्या शासन निर्णयान्वये, राज्य शासनाच्या आस्थापनेवरील पदे दिव्यांगासाठी सुनिश्चित करण्याबाबतच्या सूचना निर्गमित केल्या आहेत. सदर शासन निर्णयातील निर्देशास अनुसरून कृषि व पदुम विभागाच्या अधिपत्याखालील महाराष्ट्र राज्य बियाणे महामंडळ, अकोला यांचे आस्थापनेवरील गट-अ ते गट-ड संवर्गातील पदे दिव्यांग प्रवर्गासाठी सुनिश्चित करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय:-

दिव्यांग व्यक्ती हक्क अधिनियम, २०१६ मधील कलम ३३ नुसार राज्य शासनाच्या अखत्यारीतील पदांची पदसुनिश्चिती करण्यासाठी केंद्र शासनाच्या सामाजिक न्याय व अधिकारीता मंत्रालय, नवी दिल्ली यांनी दि.०४.०१.२०२१ च्या अधिसूचनेन्वये दिव्यांगासाठी सुनिश्चित केलेल्या पदांची यादी करून प्रसिद्ध केलेली आहे. त्यामध्ये नमूद केल्यानुसार केंद्र शासनाने पदसुनिश्चिती करून दिव्यांगासाठी पदे सुनिश्चित केलेली गट “अ” ते गट “ड” मधील जी पदे राज्य शासनाच्या आस्थापनेवर आहेत अशा पदांबाबत तसेच केंद्र शासनाने प्रसिद्ध केलेल्या यादीतील ज्या पदांची कर्तव्य व जबाबदाऱ्या, कामाचे स्वरूप व प्रचलित वेतनश्रेणी राज्य शासन सेवेतील पदांशी समान आहेत, अशा पदांची पदनामे जरी भिन्न असली तरी राज्य शासन सेवेतील ती पदे दिव्यांगासाठी सुनिश्चित राहतील, अशा सूचना सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभागाने दि.०२.०२.२०२१ च्या शासन निर्णयान्वये दिलेल्या आहेत

२. त्यास अनुसरून केंद्र शासनाने निर्गमित केलेल्या दि.०४.०१.२०२१ रोजीच्या अधिसूचनेतील दिव्यांगासाठी सुनिश्चित केलेल्या गट-अ ते गट-ड संवर्गाकरीता प्रसिद्ध केलेल्या यादीतील महाराष्ट्र राज्य बियाणे महामंडळ, अकोला यांचे आस्थापनेवरील गट-अ ते गट-ड संवर्गातील पदांसाठी या शासन निर्णयान्वये, दिव्यांगासाठी विवरणपत्र-अ आणि विवरणपत्र- ब मध्ये दर्शविल्याप्रमाणे पदे सुनिश्चित करण्यात येत आहेत.

३. सदर शासन निर्णय, केंद्र शासनाच्या सामाजिक न्याय व अधिकारीता मंत्रालय, नवी दिल्ली यांची दिनांक ०४/०१/२०२१ ची अधिसूचना व सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभागाच्या दि. ०२.०२.२०२१ रोजीच्या शासन निर्णयान्वये दिलेल्या सूचनेनुसार निर्गमित करण्यात येत आहे.

४. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक क्र. २०२१०२१८१६२५३०७७०१ असा आहे. हा शासन निर्णय डिजीटल स्वाक्षरी ने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

(प्रकाश रा. कदम)

अवर सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रति,

१. मा. राज्यपाल यांचे सचिव, राजभवन, मलबार हिल, मुंबई
२. मा. मुख्यमंत्री यांचे प्रधान सचिव, मंत्रालय, मुंबई
३. मा. मंत्री (कृषि), महाराष्ट्र राज्य, मंत्रालय, मुंबई
४. मा. राज्यमंत्री (कृषि), महाराष्ट्र राज्य, मंत्रालय, मुंबई
५. मा. विरोधी पक्षनेता, विधान परिषद/ विधानसभा विधानमंडळ सचिवालय, मुंबई
६. मा. मुख्य सचिव, महाराष्ट्र राज्य, मंत्रालय, मुंबई
७. मा. प्रधान सचिव, सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग, मंत्रालय, मुंबई
८. मा. प्रधान सचिव (पदुम), कृषि व पदुम विभाग, मंत्रालय, मुंबई
९. मा. सचिव (कृषि), कृषि व पदुम विभाग, मंत्रालय, मुंबई
१०. मा. सचिव, महाराष्ट्र लोकसेवा आयोग, मुंबई
११. आयुक्त, दिव्यांग कल्याण, आयुक्तालय, पुणे
१२. आयुक्त (कृषि), कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे
१३. व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र कृषि उद्योग विकास महामंडळ, मुंबई
१४. सर्व सह सचिव / उप सचिव, कृषि व पदुम विभाग, मंत्रालय, मुंबई
१५. १७-अ कार्यासन, कृषि व पदुम विभाग, मंत्रालय, मुंबई (निवडनस्ती)

विवरणपत्र-अ

महाराष्ट्र राज्य बियाणे महामंडळाच्या आस्थापनेवरील दिव्यांगांसाठी सुनिश्चित करावयाची पदे

अ.क्र.	महामंडळाच्या आस्थापनेवरील पदाचे नाव व केंद्र शासनाच्या अधिसूचनेतील अ.क्र. व पदनाम	शारीरिक योग्यता	दिव्यांग आरक्षणाचा सुयोग्य प्रकार	पदाच्या कर्तव्य/जबाबदाऱ्या/कामाचे स्वरूप (संक्षिप्त)
गट - अ				
१	केंद्र अभियंता (Sr.No.३०१- Plant Engineer / Plant Manager)	S, ST, BN, RW, SE,C	a) HH, b) OA, OL, CP, Dw, AAV, c) SLD, MI d) MD involving(a) to (c) above	१) बिज प्रक्रिया केंद्राचे खरीप, उन्हाळी व रब्बी हंगामानुसार संपूर्ण सनियंत्रण, २) बिज प्रमाणिकरण यंत्रणेच्या अधिकाऱ्यांसोबत सतत संपर्कात असणे, ३) कार्यालयीन कामकाज. इ.
गट - ब				
२	क्षेत्र अधिकारी / जिल्हा व्यवस्थापक श्रेणी-२ (Sr.No.९००- Field Officer)	S, ST, W, RW, SE, C, MF	a) B, LV b) D, HH c) OA, BA, OL, LC, Dw, AAV d) SLD, MI e) MD involving (a) to (d) above	१) महामंडळांतर्गत जिल्हा कार्यालयाचे संपूर्ण नियंत्रण, २) बिजोत्पादन, प्रक्रिया, विपणन, गुणवत्ता नियंत्रण, प्रशासन, विधी, लेखा इ. संबंधी कार्याचे सनियंत्रण, ३) क्षेत्रभेटी, ४) कार्यालयीन कामकाज, इ.
३	लेखापाल / अंतर्गत अंकेक्षक (१० - Accountant)	S, ST, W, BN, MF, RW, SE, H, C	a) B, LV, b) D, HH c) OA, BA, OL, BL, CP, LC, Dw, AAV, MDy d) ASD (M) e) MD Involving (a) to (d) above	सर्व प्रकारच्या देयकांची तपासणी करणे, देयकांचे समायोजन, सर्व प्रकारच्या आर्थिक बाबी तपासणे, आहरण व संवितरण अधिकारी म्हणून काम करणे, वित्तीय ताळमेळ घेणे इ.
४	सहायक क्षेत्र अधिकारी (१९३ - Agriculture Field Officer)	S, BN, MF, RW, SE	a) LV, b) D, HH, c) OA, OL, OAL, LC, Dw, AAV d) ASD (M), SLD, MI e) MD involving(a) to (d) above	महामंडळाच्या बिजोत्पादन, विपणन, गुणवत्ता नियंत्रण विषयक ध्येय धोरणांची प्रत्यक्ष अंमलबजावणी, बिजोत्पादन कार्यक्रम राबविणे, शेतकऱ्यांना मार्गदर्शन, क्षेत्रभेटीच्या वेळी मानकानुसार तपासणी, कार्यालयीन कामकाज.

गट- क				
५	सहायक / भांडारपाल (४९३- Storekeeper)	S, ST, W, BN, L, MF, RW, SE, H, C	a)LV, b)D, HH, c)OA,OL, OAL,CP,LC,Dw, AAV d) SLD, MI e) MD Involving (a) to (d) above	लेखा सहायक म्हणून काम करणे, आस्थापना विषयक कामकाज हाताळणे, भांडारपाल म्हणून कामकाज हाताळताना विविध नोंदवह्या जतन करणे, साठापडताळणी, देयकांची तपासणी, समायोजन व वित्तीय ताळमेळ घेणे.
६	लिपीक-टंकलेखक (४६ Clerk cum Typist) पृ.क्र.१८३९	S, ST, W, BN, RW, SE, H, C, MF	a)B,LV b)D,HH, c)OA, OL,BL,BA,OAL,CP, LC, Dw, AAV,MDy d) ASD (M, MoD), ID, SLD, MI e) MD involving (a) to (d)above	विषयाशी संबंधित पत्र व्यवहार करणे, टंकलेखन करणे, नस्ती सादर करून मान्यतेसाठी वरिष्ठांकडे सादर करणे, लेखा शाखेत कार्यरत असल्यास रोखपाल म्हणून काम हाताळणे, देयकांची तपासणी, इत्यादी कार्यालयीन कामकाज.
७	कनिष्ठ लिपीक-टं. (४८ Lower Division Clerk) पृ.क्र.१८४०	S, ST, W, MF, RW, SE, C	a) B, LV, b)D,HH, c)OA, OL,BA,BL,OAL,CP ,LC, Dw, AAV,MDy d) ASD (M), SLD, MI e) MD involving (a) to (d)above	विषयाशी संबंधित पत्र व्यवहार करणे, टंकलेखन करणे, नस्ती सादर करून मान्यतेसाठी वरिष्ठांकडे सादर करणे, लेखा शाखेत कार्यरत असल्यास रोखपाल म्हणून काम हाताळणे, देयकांची तपासणी, इत्यादी कार्यालयीन कामकाज.
गट - ड				
८	शिपाई-पहारेकरी (८ Peon) पृ.क्र.२४७५	S,ST,W,BN,L,KC,PP, MF,SE,H, C	a) B, LV b) D, HH c) OL, OAL, CP, LC, Dw, AAV d) ASD (M), ID, SLD, MI e) MD involving (a) to (d) above.	शिपाई म्हणून नेमणूक असल्यास कार्यालयाची निगा राखणे, स्वच्छता ठेवणे, कर्मचारी व अधिकारी यांचा सेवक म्हणून काम करणे. पहारेकरी म्हणून नेमणूक असल्यास बिज प्रक्रिया केंद्रावर पाळी पध्दतीने पहारेकरी म्हणून कर्तव्य बजावणे.

---***---

विवरणपत्र-ब

केंद्र शासनाने प्रसिध्द केलेल्या यादीतील ज्या पदांची कर्तव्ये व जबाबदाऱ्या, कामाचे स्वरूप व प्रचलित वेतनश्रेणी राज्य शासन सेवेतील पदांशी समान आहे, अशी पदनामे भिन्न असलेली महाराष्ट्र राज्य बियाणे महामंडळाच्या आस्थापनेवरील दिव्यांगांसाठी सुनिश्चित करावयाची पदे

अ.क्र.	केंद्र शासनाच्या अधिसूचनेतील पदाचे नाव	महामंडळाच्या आस्थापनेवरील पदाचे नाव	शारीरिक योग्यता	दिव्यांग आरक्षणाचा सुयोग्य प्रकार	पदाची कर्तव्ये/जबाबदाऱ्या/कामाचे स्वरूप (संक्षिप्त)
गट - अ					
१	Manager Sr.No.३८५ on Page No.१३५१	जिल्हा व्यवस्थापक श्रेणी -१	S, ST, W, BN, MF, RW, SE, H, C	a) D, HH b) OL, CP, Dw, AAV c) SLD, MI d) MD involving (a) to (c) above	१) महामंडळांतर्गत जिल्हा कार्यालयाचे संपूर्ण नियंत्रण, २) बिजोत्पादन, प्रक्रिया, विपणन, गुणवत्ता नियंत्रण, प्रशासन, विधी, लेखा इ. संबंधी कार्याचे सनियंत्रण, ३) क्षेत्रभेटी, ४) कार्यालयीन कामकाज, ५) अधिनस्थ केंद्र अभियंता, सहायक क्षेत्र अधिकारी, लेखापाल, लिपीक यांचे कामावर देखरेख व मार्गदर्शन. इ.
गट - ड					
२	Processing Asst. Sr.No.१०४४ on Page No.२२१८	कनिष्ठ प्रक्रिया सहायक	SE, RW, MF, ST, W	a) D, HH b) OA, OL, OAL, CP, LC, Dw, AAV c) ASD (M), SLD, MI d) MD involving (a) to (c) above	बिज प्रक्रिया केंद्रावर प्राप्त झालेल्या कच्च्या बियाण्याची आवक करून घेवून नोंद घेणे, बियाणे साठवणे, प्रक्रियेसाठी बीज वितरित करणे, कच्चे बियाणे वेगळे करणे, चांगले बियाणे, निम्न श्रेणी बियाणे, नापास बियाणे इ. बाबतची नोंद ठेवणे. साठा पुस्तक जतन करणे, नियंत्रण नोंदवही जतन करणे, इ.
३	Junior Operator (Printing/Ink) Sr.No.१३४२ on Page No.२३१६	कनिष्ठ ऑपरेटर	S, BN, MF, RW, SE	a) D, HH b) OA, OL, CP, Dw, AAV c) ASD (M), SLD, MI d) MD involving (a) to (c) above	बिज प्रक्रिया केंद्रावर बिज प्रक्रिया मशिनची देखभाल करणे, विद्युत संबंधी कामे व देखभाल, बियाणे ग्रेडिंग युनिट, बॅगिंग आणि टॅगिंग ऑपरेशन्स, इ.

संक्षिप्त रूपे (Abbreviations) व त्यांची विस्तारीत रूपे (Long Forms) (शारिरीक योग्यता) :

अ.क्र.	संक्षिप्त रूप	विस्तारीत रूप	अ.क्र.	संक्षिप्त रूप	विस्तारीत रूप
१	S	Sitting	७.	PP	Pulling & Pushing
२	ST	Standing	८.	MF	Manipulation with Fingers
३	W	Walking	९.	RW	Reading Writing
४	BN	Bending	१०.	SE	Seeing
५	L	Lifting	११.	H	Hearing
६	KC	Kneeling & Crouching	१२.	C	Communication

संक्षिप्त रूपे (Abbreviations) व त्यांची विस्तारीत रूपे (Long Forms) (दिव्यांग आरक्षणाचा प्रकार) :

अ.क्र.	संक्षिप्त रूप	विस्तारीत रूप	अ.क्र.	संक्षिप्त रूप	विस्तारीत रूप
१	B	Blind	१०	CP	Cerebral Palsy
२	LV	Low Vision	११	LC	Leprosy Cured
३	D	Deaf	१२	Dw	Dwarfism
४	HH	Hard Hearing	१३	MDy	Muscular Dystrophy
५	OA	One Arm	१४	AAV	Acid Attack Victim
६	OL	One Leg	१५	ASD	Autism Spectrum Disorder (M=Mild, MoD= Moderate)
७	OAL	One Arm and One Leg	१६	ID	Intellectual Disability
८.	BA	Both Arms	१७	SLD	Special Learning Disability
९.	BL	Both Legs	१८	MI	Mental Illness
			१९	MD	Multiple Disability

